

OBSAH

O TOM, JAK SE ČLOVĚK UČIL ZNÁT VLASTNÍ TĚLO

Ledňáček na Mostecké věži	5	Silná královna	25
U zubaře před osmi sty lety	6	Ševcovský palec	25
Operace před deseti tisíci lety	8	Hory lebek, hory hnátů	25
Černá smrt	8	Kmotříčka Smrt	27
Boj s církví o lidské zdraví	10	Co nám to běhá pod kůží	27
Jak vznikl člověk	10	Co víc a co nevíš	27
Co je to buňka	12	Jak loví trpaslíci slony	28
Proč je buňka živá	12	Jak si poroučíme	28
Co je to tkání	14	Zátopek! Zátopek! Zátopek!	28
Co je to ústrojí a soustava	14	Jak trávíme	29
Co bylo ukryto pod zemí	14	Bez mozku to nejde	29

KOSTRA A SVALY

Kostlivec Oskar	16	Motocykl a nemocnice	32
Živoucí kostlivci	16	Záhadý kolem krve	33
Tvor bez kostry	16	Nosič v lidském těle	34
Nejstarší kostra	18	Jak krev vypadá	34
Umělá vnější kostra	18	Sražená krev	36
Uzel na kosti	19	Kolik krve může člověk ztratit	36
Andělíček strážníček — andělíček ossein	19	Proč je krev červená	36
Co se zlomenou kostí	19	Kde se rodí červené krvinky	37
Kukátko z kosti	21	Železní pomocníci v těle	37
Most a kost	21	Služba zdravotní policie v těle	38
Z čeho stavět	22	O malém Liu a o kouzlech staré babičky	39
Nesštastný pád	22	Od kravských neštovic k očkování námořníků	
Léčení políčkem	23		39

KREV

Ohněm proti ohni — ná kazou proti ná-
kaze

Čím je vinno víno . . . . .

Škrťtič dětí . . . . .

Očkování . . . . .

Zbraně pro krev . . . . .

SRDCE A KREVNÍ OBĚH

Lékař opic a lékař císařů . . . . .

Pro anatomii odsouzen k pouti do Svaté
země

„Srdce je pumpa“ . . . . .

Jak je srdce uspořádáno . . . . .

Jak srdce pracuje . . . . .

Proč se krev nezmýlí . . . . .

1200 kg do výše 1 m . . . . .

Srdíčko pro maminku . . . . .

Řeky a potoky v našem těle . . . . .

Jeden metr za vteřinu . . . . .

Pracoviště krve . . . . .

Proč jsou žily modré . . . . .

Zásobovací a čistící stanice . . . . .

Co Galvani netušil, aneb od žabích ste-
hýnek k EKG

Umělé srdce . . . . .

PLÍCE A DÝCHÁNÍ

Co prozradily vinařské sudy . . . . .

Proč potřebujeme vzduch . . . . .

Rohožka pro vzduch . . . . .

Varhany v hrdle . . . . .

Milióny sklípků . . . . .

Plocha hřívště = ploše plíc . . . . .

Měch . . . . .

40	Jak často dýcháme	60
40	Proč měli horníci rádi myšky	60
40	Kašlu, kašeš, kašleme	60
41	Rodná sestra kaše	61
42	Znají kašel Eskymáci?	61
42	Bojujeme s rýmou a s kašlem	62
	Jak pan profesor otrávil holuba	63
	Nemoc chudých	63

ZAŽÍVACÍ ÚSTROJÍ

44	K čemu nám slouží zažívací ústrojí	65
46	Pouštění žílova a sázení baněk	65
48	Síla kamenů a hvězd	67
48	Babky bylinářky	68
50	Všemocná mandragora	68
50	S bolavým zubem na hřbitov	69
50	Středověký mastiškář	70
50	Jak se dříve jídávalo	71
50	Hlad	71
51	Starověké hostiny	73
51	Dům „U tří divých“	73
52	Dorty s trpaslíky	74
	Jak trávíme	74
53	První stanice	75
54	Jak pijí husa	75
	Nejohebnější sval	75
	Chut'	75
56	O mlsném psu a o muzikantech	76
57	Mužiček v bříše	77
57	Výrobna kaše	77
57	Jak se žaludek brání	78
58	Čtyřicet metrů trávicí plochy	78
58	Slepé střevo	80
59	Savý papír	80
59	Chemické továrny v těle	80

O skládacích kostkách	80	Starodávná lékárna	108
Jídelníčky	81	Všemocná alchymie	110
Co to jsou vitamíny	82		
Užitečné baktérie	84		

ŽLÁZY

Báby zaříkávačky	
Pověra a věda	
O trpaslíčích a zlodějích dětí	
Zázračné hormony	
Příběh skutečně detektivní	
Nemocní horálé a zdraví rybáři	
O svaté Starostě	
Žláza mládat	
Obří	
Co bylo dřív — slepice nebo vejce?	
Boj o zachování rodu	
Flagelanti a čáp s miminkem	
Holka nebo kluk?	
Středověké čáry	
Slepíčí čáry	
Vývoj děvčete	
Jak roste nový člověk	

VYMĚŠOVACÍ ÚSTROJÍ

Kdo to byli sanytrníci	104
Kanalizace v našem těle	104
Neuvěřitelná filtrační stanice	104
Tlakoměr zdraví	106
Prst boží v Mexiku	106
Od středověkých zkoumání k moderním analýzám	
Penicilín	107
Co nás léčí	107

KŮŽE

Nejlepší krytina	112
Co všechno s sebou bezděčně nosíme	112
Starodávná hygiena	114
Střecha na těle	116
Hroší kůže	118
Rízl jsem se do masa	119
Chlazení a mazání	119
Hrůzou na něm vyzrazil ledový pot	119
Lidské dlaně a husí peří	120
O Zlatovláse	120
Za deset dní o čtyři milimetry	121
Nehty a drápy	121
Kryt proti slunci	122
Černí a bílí	122
Husí kůže	122
Slepecké písma	123
Pomoc! Zloději!!!	124
Co to jsou hmatové lišty	125
Největší český lékař	126

ZRAK A SLUCH

O indiánských stopařích, o ochutnávacích čajech a o malíři	127
Kobyla a splašené hřibě	128
Svět vzhůru nohama	128
Čím to, že vidíme	131
Proč nosíme na slunci zelené brýle	131
Jaké barevné paprsky vidíme	133
Gramofonová deska a oko	134
Proč vidíme prostorově	135

Holka modrooká	136	Vševedoucí mozek	160
Rolety a zrcadélka v očích	138	Nervová soustava = vojenský tábor	162
Naše Káča pláče — a slzotvorný plyn	138	Co znamená paměť	163
Císařovy brýle	139	Kde máme rozum	164
Proč nosíme brýle	142	Uspávač	166
Cvičné brýle	142	O snářích	168
Eskymácké brýle	142	Můžeme bodnutím do mozku vyvolat	
Jak se zkouší zrak	143	cukrovku?	169
Královská odměna	143	Úžeh a zvracení	169
Smrt slepotě	145	Horečky	169
Večer s netopýry	145	Koktavý Vašek	170
Voda a vzduch	147	Rovnováha	170
Rachot a hudba	148	Co dokáže žába bez mozku	171
Harfa v hlavě	148	Smutný konec holuba Vendelína	171
Provazolezkyně a rak, který piše	150	Pes bez mozkových polokoulí	172
Dělostřelci a zánět středního ucha	152	Proč se včely slétají na rozkvetlé řep-	
Může hluchý slyšet?	153	kové pole	174
MOZEK A NERVY		Od pokusů se psy k objevu práce lidské-	
Zázraky starého čínského lékařství	155	ho mozku	174
Nejstarší kniha světa	155	Cvičené myšky	175
Píchání proti nakažlivým nemocem	157	Kůň, který počítá	175
Co je to dráždivost	158	Co je to rozum	175
Nervová buňka	160	Co člověk všechno zmůže	176
Jak vznikla mícha a mozek	160	Stručný přehled vývoje lékařství	179
Jak vypadá mozek	160	Jmenný rejstřík	182
		Rejstřík cizích a méně známých slov a	
		pojmů	184